

سازمان منطقه آزاد اروند
(آبادان - خرمشهر)

فرآوری و تولید محصولات بر پایه خرما و کنجد

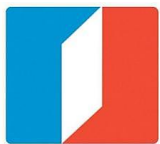
۱- معرفی منطقه:

منطقه آزاد اروند با داشتن ویژگی هایی از قبیل موارد مشروح ذیل یکی از بهترین مناطق آزاد کشور جهت فعالیت سرمایه گذاران داخلی و خارجی می باشد:

- عرصه جغرافیایی بسیار پهناور
- استقرار در مرکز کانونی بازارهایی با جمعیتی بالغ بر ۵۰ میلیون نفر در فاصله زمینی کمتر از ۵۰۰ کیلومتر
- وجود فرودگاه بین المللی آبادان، راه آهن خرمشهر، بزرگترین پایانه مسافرتی دریایی کشور و هتل های مناسب در محدوده منطقه
- وجود دو سایت صنعتی وسیع و نیروی کار ارزان جهت سرمایه گذاران داخلی و خارجی
- وجود بندر خرمشهر به عنوان دومین بندر کانتینری کشور، بندر آبادان و بندر خشک شلمچه
- وجود رودخانه های آب شیرین کارون، اروند و بهمنشیر با قابلیت کشتیرانی
- وجود زمین های حاصلخیز فراوان حاشیه رودخانه های فوق الذکر جهت گسترش تولیدات کشاورزی
- وجود ظرفیت های قانونی و مزایای مناطق آزاد از قبیل معافیت های گمرکی، معافیت های مالیاتی، اراضی ارزان قیمت، زیرساخت های لازم جهت سرمایه گذاری و ...

۲- شرح پروژه

صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی به صناعی گفته می شود که به فرآوری و عمل آوری نباتی و حیوانی (زراعی، باغی، شیلاتی، دام و طیور، جنگل و مرتع) می پردازد. خرما میوه ای است با ارزش غذایی بالا که به علت دارا بودن مواد قندی قابل توجه (حدود ۷۰٪) علاوه بر مصرف غذایی، در صنعت نیز موارد استفاده فراوان دارد. محصولات فرآوری خرما شامل شیره خرما، شهد خرما (عسل خرما)، قند مایع، سرکه خرما، الکل، عصاره نوشابه، کلمپه خرما، حلوائی خرما، شکلات صبحانه خرما، چیپس ساده خرما، چیپس طعم دار خرما، لواشک خرما، خرما بریز، شکلات جامد خرما، سس، رب، ترشی، کمپوت، مارمالاد، مربا و خوراک دام می باشد و از هسته آن روغن کربن اکتیو، لوریل الکل، مواد موثر سطحی، پماد هسته خرما (برای رشد مژه ها) و از ضایعات آن در ترکیب خوراک دام و طیور و از برگ خرما در ساخت انواع ظروف بافتنی، حصیر و از تنه و چوب خرما در کارخانه های نئوپان سازی و کاغذسازی و همین طور پوشش ساختمان ها و پل ها استفاده می کنند. کنجد به عنوان ماده ای مقوی

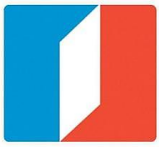
سازمان منطقه آزاد اروزند
(ایرادان - خرمشهر)

فراوری و تولید محصولات بر پایه خرما و کنجد

به عنوان صبحانه و میان وعده در سفره غذایی جایگاه ویژه‌ای دارد. محصولات فراوری کنجد شامل انواع حلوا و ارده، روغن ارده، گز کنج‌دی، انواع شیرها و شربت‌ها بر پایه کنجد می‌باشد. سته بندی خرما به دو روش صنعتی و سنتی صورت می‌گیرد. متأسفانه در گذشته توجه زیادی به فرآیند بسته بندی خرما نمی‌شد. در نتیجه مقدار زیادی از خرما تولید شده در اثر شرایط نامناسب بسته بندی، کیفیت خود را از دست می‌داد. در سال‌های اخیر، خوشبختانه توجه بیشتری به این صنعت شده است و بسته بندی خرما به صورت مدرن انجام می‌شود. به گونه‌ای که با روش‌های صنعتی و مدرن مورد استفاده در کشورهای اروپایی، رقابت می‌کند.

مراحل بسته بندی مدرن خرما به صورت زیر است:

دریافت خرما توسط کارخانه و آماده سازی آن برای فرآیند شست و شو و ضد عفونی کردن. فرآیند ضد عفونی کردن برای کلیه خرماهای وارد شده به کارخانه، در اتاق‌های مخصوصی به صورت خودکار و با استفاده از گاز متیل بروماید انجام می‌شود. سپس خرما برای شست و شو منتقل می‌شود و پس از آن توسط نوار نقال وارد دستگاه خشک کن می‌گردد. در دستگاه خشک کن علاوه بر تبخیر آب حاصل از شستن خرماها، رطوبت میوه‌ی خرما نیز کاهش می‌یابد. رطوبت خرما معمولاً ۳۰٪ است و تا حدود ۱۵-۲۰٪ کم می‌شود. سپس خرماها به بخش بازرسی و درجه بندی منتقل می‌شوند. آن‌هایی که کیفیت مناسبی دارند به بخش بسته بندی به منظور استفاده داخلی و صادرات منتقل می‌شوند. سایر خرما نیز که کیفیت لازم را ندارند جدا می‌شوند. سپس خرماها به وسیله دستگاه بسته بندی توزین دار بسته بندی شده و بعد نیز کارتن گذاری می‌شوند.

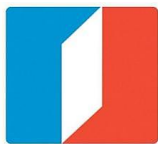
سازمان منطقه آزاد اروند
(ایادان - خرمشهر)

فرآوری و تولید محصولات بر پایه خرما و کنجد

۲- ظرفیت و امکانات طرح

منطقه تجارت آزاد اروند شاید سریع ترین منطقه اقتصادی در حال رشد ایران باشد. به دلیل مهیا بودن فضای موردنیاز و کافی در منطقه آزاد اروند برای احداث واحدهای صنعتی، احداث واحدهای صنعتی و تبدیل مواد خام به محصول و ایجاد ارزش افزوده اقدامی مناسب خواهد بود. هدف از این طرح احداث مجتمع فرآوری و تولید محصولات بر پایه کنجد و خرما به ظرفیت ۷,۳۰۰ تن در سال می باشد.

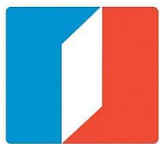
سازمان منطقه آزاد اروند
(ایادان - خرمشهر)

فرآوری و تولید محصولات بر پایه خرما و کنجد

شرح درآمد	فعالیت / کاربری
ظرفیت تولید ۱۰۰۰ تن	شیره خرما
ظرفیت تولید ۱۰۰۰ تن	هسته گیری و بسته بندی خرما
ظرفیت تولید ۱۰۰۰ تن	خمیر خرما
ظرفیت تولید ۱۰۰۰ تن	شکلات خرما
ظرفیت تولید ۱۰۰۰ تن	پودر هسته خرما
ظرفیت تولید ۳۰۰ تن	کنجد برشته
ظرفیت تولید ۱۰۰۰ تن	ارده کنجد
ظرفیت تولید ۱۰۰۰ تن	روغن مایع کنجد

۳- بازار هدف

در حال حاضر تعداد ۱۶۰ واحد فرآوری خرما و کنجد با ظرفیت ۲،۳۰۵،۱۵۹ تن در سطح کشور وجود دارد به لحاظ کمی، بیش از ۹۶ درصد کل واحدهای فرآوری کنجد و خرما در شهرستان‌ها خصوصاً استان‌های جنوبی کشور قرار دارد. سرانه مصرف خرما و فراورده‌های خرما در ایران حدود ۱۲ کیلوگرم و سرانه مصرف کنجد و فراورده‌های آن ۵ کیلوگرم می‌باشد. این در حالی است که ایران وابستگی ۹۰ درصدی به واردات دانه‌های روغنی دارد. این در حالی است که در سال‌های اخیر بیش از ۱۸٪ درصد فراورده‌های کنجد و خرما به چهار کشور عراق، عمان، امارات، قطر، بحرین و کویت صادر شده است. متأسفانه در حال حاضر ضایعات سهم بالایی از تولیدات کشاورزی را که حدود ۲۰ تا ۳۰ درصد کل تولید برآورد می‌شود، از چرخه مصرف خارج می‌سازد. خرما و کنجد از محصولات باغی مهمی است که بخش قابل توجهی از آن ضایعات می‌باشد لذا از این رو بهبود صنایع تبدیلی خرما و کنجد می‌تواند علاوه بر کاهش ضایعات باعث رشد اقتصادی این صنعت صادرات این فراورده‌ها شود. بازار هدف طرح در ابتدا تأمین نیاز داخل در بخش و سپس در صورت تولید مازاد مصرف داخل به کشور عراق و همسایه‌های غربی ایران صادر خواهد شد.

سازمان منطقه آزاد اروند
(ایادان - خرمشهر)

فرآوری و تولید محصولات بر پایه خرما و کنجد

۴- مزایای منطقه آزاد اروند برای طرح حاضر

منطقه آزاد اروند در شمال غربی خلیج فارس به وسعت ۳۴۷۰۰ هکتار در محل تلاقی دو رودخانه اروندرود و کارون واقع است و دارای مرز مشترک میان کشورهای همسایه عراق و کویت است. از آنجایی که بازار کشور عراق در حال حاضر نیازمند واردات کلان مواد غذایی از منطقه می باشد و با توجه به همجواری با منطقه آزاد اروند و امکانات ترانزیتی، این منطقه می تواند به عنوان یکی از بهترین گزینه ها در ترانزیت کالا به کشور عراق باشد.

۵- زمان بندی / عمر مفید: دوره ساخت: ۲ سال ، دوره بهره برداری: ۱۰ سال

۶- نیازمندی های طرح

شرح	مقدار	واحد
هزینه سرمایه گذاری	۱،۳۳۶،۳۴۶	میلیون ریال
سرمایه در گردش	۱۴۶،۷۸۴	میلیون ریال
اشتغال زایی	۸۴	نفر
دوره بازگشت سرمایه	۲،۵	سال
زمین	۱۰،۰۰۰	مترمربع
نرخ بازده داخلی	۴۰	درصد